

Олександр ДЕНИСЮК,
учитель історії Новосільського ЗЗСО I-III ступенів
Ярмолинецької селищної ради, старший вчитель

Діяльнісний підхід вчителя історії в роботі з дітьми із затримкою психічного розвитку

Особливі освітні потреби діти можуть мати в різний час навчання. Тобто під час їх визначення ми не відштовхуємось від наявності чи відсутності діагнозу. Тому працюючи з такими дітьми, вчитель має приділяти значну увагу саме діяльнісному процесу навчання через ігрові форми роботи. Оскільки процес соціалізації дітей з ООП (діти із затримкою психічного розвитку) складний і довготривалий, успішність його залежить від рівня сформованості життєво необхідних знань, умінь і навичок.

Одним із основних курсів у школі є «Історія України». Цей навчальний предмет передбачає ознайомлення учнів з найважливішими сторінками життя українського народу, його культурними досягненнями, уявлень та елементарних понять про побут, звичаї, традиції, вірування, боротьбу за рідну землю. Слід враховувати здатність учнів до фрагментарного сприйняття історичних подій, усвідомлення фактів без логічних, причинно-наслідкових зв'язків. Тому важливим є хронологічно послідовний виклад навчального матеріалу з великою кількістю повторень, з підкресленням зв'язків матеріалу, що вивчається, з тим, який розглядався на попередніх уроках, з актуалізацією раніше вивченого матеріалу, узагальненням історичних знань.

Усвідомлення навчального матеріалу учнями є кращим за умови врахування вчителем різного рівня компетентісно – орієнтованих завдань, поєднання різних видів робіт (робота з підручником, візуальними джерелами, цікавими інтерактивними вправами), які мають бути діяльними, і головне, не переобтяжують учнів. Розповідь вчителя повинна бути науково достовірною, емоційно насиченою, з наведенням яскравих прикладів. А вправ не має бути надто багато, бо це – втомлюватиме учнів. Тому основна увага має звертатись на діяльнісний підхід, з можливістю декількаразового виконання вправ. Це сприятиме осмисленню історичного матеріалу, через супровід слів учителя показом історико-географічних об'єктів на карті, записом нових понять, імен історичних діячів, природно-географічних назв на дошці, їх конкретизацією, шляхом опрацювання адаптованих уривків історичних документів, використання краєзнавчого матеріалу.

Актуальним в оцінюванні навчальних досягнень учнів із порушеннями інтелектуального розвитку є операційно-організаційний компонент, а саме рівень самостійності опрацювання навчального матеріалу. Самостійність виконання завдань передбачає контроль учителем учнів під час застосування теоретичних знань та пов'язаних з ними вмій і навичок, допомогу їм на практичному (спільне виконання дії з учителем), вербальному (пояснення, підказка, вказівка), загальному (підтримка, схвалення, активізація уваги) рівнях та допомогу

в окремих випадках. Запорукою усього є креативний підхід учителя та візуалізація.

Діти здатні вчитися незалежно від рівня їхнього розвитку. Раніше відсутність мови чи нездатність до загальноприйнятого спілкування (як за аутизму) були підставою для визнання дитини ненавчальною. А нині такий учень може лякати вчителя: як же подавати йому матеріал. У випадку інтелектуальних порушень візуалізація допомагає генералізувати поняття у процесі конкретно-наочного мислення (наприклад, завдання співвіднести зображення та предмет). Перед тим, як прийняти до класу дитину з легкою розумовою відсталістю, слід детально ознайомитися з її анамнестичними даними: поспілкуватися з батьками; вивчити медичні довідки; усвідомити, у чому першопричина (пологова чи післяпологова травма, хвороба в ранній період, вплив медикаментів тощо) хвороби. Вивчити спеціальну медичну та педагогічну (дефектологічну) літературу з метою з'ясування впливу різних видів ушкоджень (пологові травми, хвороби, психічні захворювання тощо) на процеси навчання і розвитку. Детально вивчити особливості розвитку психічних процесів дитини з легкою розумовою відсталістю (стан пам'яті, уваги, мислення, працездатності, темп роботи, прояви поведінки, стан емоційно-вольової сфери тощо). Ознайомитися з сучасними педагогічними підходами і методиками, які застосовують у спеціальних школах під час навчання дітей з легкою розумовою відсталістю. Необхідно (як ресурс) мати в школі навчальні програми спеціальних шкіл (відповідно класу), щоб знати, якими знаннями, уміннями та навичками повинні оволодіти розумово відсталі діти на кінець навчального року. На кожному дитині з обмеженими можливостями необхідно скласти індивідуальний навчальний план (враховуючи тяжкість дефекту). До процесу складання плану бажано залучати психолога. Знajući специфічні особливості психічних процесів розумово відсталих дітей, враховувати в плануванні діяльності наступне.

Намагайтеся повідомляти інформацію якомога ясніше, конкретніше. Замість обмеженого вербально подання нової інформації, продемонструйте наочність (малюнки, реальні об'єкти тощо), а також можливість сприймати якісь речі на дотик. Розподіляйте нові завдання на маленькі кроки. Демонструйте ці кроки. Стежте, щоб учень виконував завдання крок за кроком. За необхідності, надавайте допомогу. Одразу коментуйте дії учня. Навчайте дітей навичкам самообслуговування, соціальної поведінки, надавайте відомості про професії.

Тому працюючи з такими учнями на уроках історії у 6 класі НУШ, значну увагу приділяю діяльнісному навчанню, через використання різних інтернет - сервісів, робочих зошитів, макетів карт ін.)

ДОДАТКИ

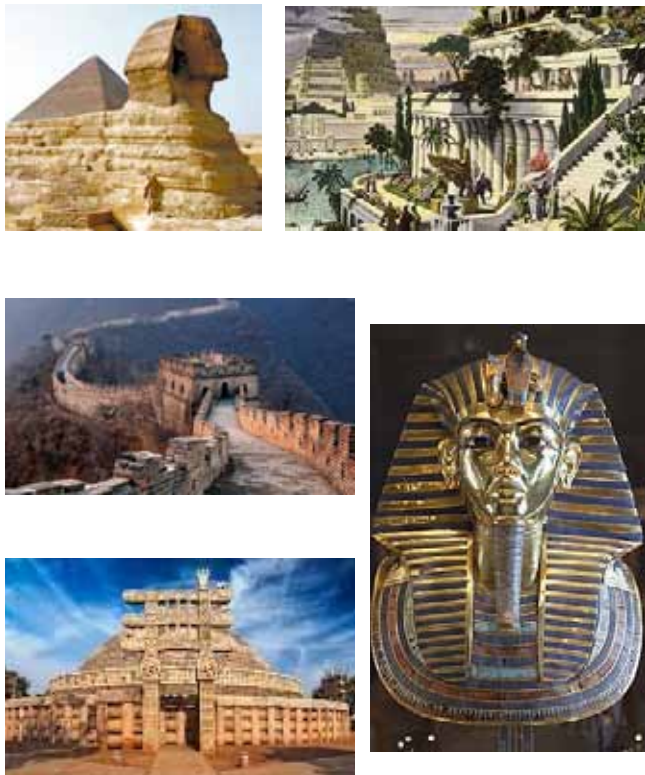
Використання 3D – сцен при вивченні теми "Архітектура давньої Греції"

Єгипет знаходиться на континенті

Сервіс вордвал, для створення вікторин

Знайди власника

Тема "Культура Давніх цивілізацій"

Установіть відповідність

Плем'я	Група людей зі спільними спадковими зовнішніми тілесними ознаками (форма черепа, колір шкіри, волосся, очей тощо)
Раса	Колектив кількох сімей, кровно пов'язаних між собою, що походили від спільного предка і жили однією громадою (общиною)
Рід	Спільнота людей, утворена з кількох кровноспоріднених родів зі спільним походженням, мовою, звичаями

Тема "Давні слов'яни"

Використані джерела

1. Дефектологічний словник : навчальний посібник / За редакцією В.І.Бондаря, В.М.Синьова – К.: «МП Леся», 2011.–528 с.
2. Доплер Д., Лорман Т., Шарма У. Переосмислюючи допоміжні послуги спеціалістів в інклюзивних класах. / Дефектологія – № 3 – 2009.
3. Ілляшенко Т. Д., Бастуй Н. А., Сак Т. В. Діти із ЗПР та їх навчання. – К., 1997.
4. Ілляшенко Т. Д., Стадненко Н. М. Аномальна дитина у школі. – К., 1995.
5. Інклюзивний підхід як основа освіти для всіх дітей./ За матеріалами Всеукраїнського фонду «Крок за кроком». Завуч – № 2 – 2008.
6. Колупасва А. А. Діти з особливими потребами та організація їх навчання: Наук.-метод. посіб. / А. А. Колупасва, Л. О. Савчук., – видання доповнене та перероблене, – К. : Видавнича група «АТОПОЛ», – 2011. – 273 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»). 106
7. Матвеева М., Миронова С., Гречко Л. Психокорекційна робота в умовах інтегрованого навчання // Дефектологія – № 3 – 2009.
8. Миронова С. П. Основи корекційної педагогіки. / Миронова С.П., Гаврилов О.В., Матвеева М.П.; за заг. ред. Миронової С.П. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. – 264 с.
9. Назарина В. Дитина зі зниженим слухом в інтегрованому класі // Д. – № 4 – 2003.
10. Обухівська А.Г. Психологу про дітей з особливими потребами у загальноосвітній школі / Обухівська А., Ілляшенко Т., Жук Т. – К. : Редакція загальнопед. газет, 2012. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
11. Особливі діти в закладі і соціальному середовищі : навч. посіб. / О.В.Гаврилов. – Кам'янець-Подільський : Аксіома 2009. – 308 с.
12. Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами: навч. метод. посіб. / [за заг. ред. Колупасової А. А.]. – К.: ТОВ ВПЦ «Літопис – ХХ». – 2010. – (Серія «Інклюзивна освіта»: у 9 книгах).
13. Седнева В. О. Основи корекційної роботи з учнями, які мають особливості психофізичного розвитку : методичні рекомендації / В.О.Седнева. – Миколаїв : ОІППО, 2011. – 36 с.
14. Синьова Є. П. Тифлопсихологія : підручник / Є. П. Синьова. – К.: Знання, 2008. – 365 с.
15. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології. Навч. пос. для студентів пед. інститутів. – К. : Вища шк., 1991
16. Шевченко С. Г. Корекційно-розвиваюче навчання: організаційно-педагогічні аспекти : Метод. посібник для вчителів класів корекційно-розвивального навчання. – М, 1999.